

Öppna nomineringsmöten

-inför val av församlingsråd

I varje församling som ingår i ett pastorat ska det finnas ett församlingsråd som styrelse. Församlingsrådets ledamöter och ersättare ska väljas av kyrkofullmäktige. Inför kyrkofullmäktiges val av församlingsråd ska det genomföras ett eller flera församlingsmöten, öppna nomineringsmöten, i syfte att säkerställa församlingens inflytande.

Vid de öppna nomineringsmötena nominerar församlingens röstberättigade medlemmar kandidater till församlingsrådet.

Formerna för mötets genomförande har i stor utsträckning lämnats oreglerade. Detta är ett medvetet val, i syfte att låta församlingarna och pastoraten själva välja vilka former för genomförandet som passar för just er.

Detta material är tänkt som en kortfattad checklista över vad ni behöver tänka på inför nomineringsmötets genomförande.

Tyngdpunkten ligger på att belysa i vilken mån formella krav gäller enligt kyrkoordningen, respektive vilka moment som lämnats öppna för valfri utformning. I de öppna frågorna ger kyrkokansliet förslag på hur det praktiska genomförandet kan se ut. Hänvisningar till kyrkoordningen gäller dess lydelse från och med den 1 januari 2021.

Vid eventuella frågor eller önskemål om utbildningsinsatser är ni välkomna att kontakta oss på stiftskansliet!



Anna Kämpe, stiftsjurist och Emma Wallin, valansvarig.



Anna de Faire och Emmy Rova, valhandläggare

Kyrkorådet ansvarar för nomineringsmötets genomförande

Kyrkorådet ansvarar för att ett eller flera församlingsmöten eller andra öppna nomineringsmöten hålls, i syfte att säkerställa församlingens inflytande inför val av församlingsråd (se 4 kap. 23 § kyrkoordningen).

Det är alltså det sittande kyrkorådet, i egenskap av verkställande organ, som ansvarar för att nomineringsmöten hålls inför valet i kyrkofullmäktige. I de delar kyrkoordningen inte ger någon tydlig vägledning har kyrkorådet möjlighet att besluta om vad som ska gälla för nomineringsmötena inom samtliga av pastoratets församlingar och på så sätt uppnå likartade och ändamålsenliga lösningar för hela pastoratet.

Även om kyrkorådet bär ansvar för att genomföra församlingsmötena eller andra öppna nomineringsmöten inför val av nytt församlingsråd, är det kyrkofullmäktige som ytterst ska godkänna nomineringsprocessen. Det finns således goda skäl för kyrkorådet att uppmärksamma eventuella önskemål eller åsikter om nomineringsprocessen som kommer från kyrkofullmäktige. Ett kyrkofullmäktige som anser att kyrkorådet inte genomfört ett nomineringsmöte på ett tillfredsställande sätt, kan välja att inte godta de nomineringar som tagits fram. I en sådan situation är det upp till kyrkofullmäktige att sammanträda för att bestämma hur fullmäktige ska kunna säkerställa ett genomförande av val till församlingsråd. I de flesta pastoraten finns redan idag goda rutiner för hur ett församlingsmöte eller annat öppet nomineringsmöte ska gå till, varför risken för att kyrkofullmäktige inte skulle godta det sätt på vilket kyrkorådet genomfört nomineringsprocessen torde vara ytterst liten.

Om det skett en ändring i den lokala strukturen som innebär att ett nytt pastorat bildas eller ett befintligt pastorat ändras och intrimsdelegerade har valts, är det interimsstyrelsen som ansvarar för att församlingsmöten eller andra öppna nomineringsmöten hålls. Det finns inga hinder mot att delegera nomineringsmötenas genomföranden till respektive församlingsråd.

När ett församlingsmöte eller annat öppet nomineringsmöte ska hållas

Ett församlingsmöte eller annat öppet nomineringsmöte ska alltid hållas inför val av ett nytt församlingsråd. Vanligen sker detta under hösten samma år som kyrkoval genomförts, när församlingsråd väljs inför den nya mandatperioden.

För det fall att kyrkofullmäktige beslutat om en kortare mandatperiod än fyra år för församlingsrådet, ska ett nytt nomineringsmöte genomföras inför det att kyrkofullmäktige ska välja ett nytt församlingsråd för återstoden av mandatperioden.

MANDATPERIOD

Kyrkofullmäktige ska besluta för vilken tid församlingsrådsledamöter och ersättare ska väljas. Mandatperioden ska vara högst fyra år och det ska alltid inledas en ny mandatperiod den 1 januari året efter ett valår.

Huvudregeln bör vara att ledamöterna utses för fyra år. Möjligheten till kortare mandatperiod finns dock. Syftet är att möjliggöra för exempelvis studenter, som inte avser att bo kvar på orten i fyra år, att ändå kunna åta sig uppdraget. Mandatperioden ska vara densamma för församlingsrådet som helhet, det vill säga densamma för samtliga ledamöter och ersättare (se 4 kap. 25 § kyrkoordningen).

FYLLNADSVÄL Det är inte nödvändigt att genomföra ett nytt nomineringsmöte inför ett fyllnadsval, då någon ledamot eller ersättare avgått.

Vid fyllnadsval torde en lämplig ordning vara att underlag från det föregående nomineringsmötet återanvänds och att förnyad kontakt tas med de kandidater som då varit aktuella. Ett sådant förfarande är dock inte ett formellt krav. Det finns dock inget som hindrar att ett nytt nomineringsmöte genomförs inför fyllnadsval, där det bedöms nödvändigt för att exempelvis få fram kandidater till fyllnadsvalet. Så kan vara fallet om det förflutit lång tid sedan det föregående nomineringsmötet, särskilt om det är fråga om att vid samma tillfälle förrätta fyllnadsval efter flera ledamöter och ersättare.

2022-
2025

Valbarhet

Valbar till uppdrag som förtroendevald i Svenska kyrkan är den som tillhör Svenska kyrkan, är döpt och fyller 18 år senast på dagen för valet. Härtill ska den som väljs vara kyrkobokförd i en församling som ingår i pastoratet. Valbarheten är alltså inte inskränkt till enbart församlingens medlemmar, utan även en person som är tillhörig någon av pastoratets övriga församlingar kan väljas till ett av pastoratets församlingsråd. Notera att valbarhetshinder kan föreligga om den som nomineras är anställd i församlingen eller i det pastorat där församlingen ingår (se 33 kap. 4-6 och 9 §§ kyrkoordningen).

Kallelsen

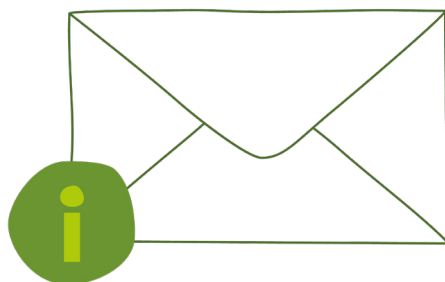
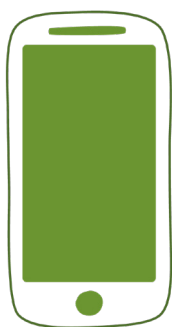
VEM KALLAR? Kyrkorådet ansvarar för att kallelser till nomineringsmötena görs, eftersom det är kyrkorådet som ansvarar för mötets genomförande. Uppgiften kan dock delegeras, till exempelvis de sittande församlingsråden. Inom det organ som ansvarar för kallelsen bör det faktiska ansvaret åvila den funktion som framgår av arbetsordningen, alternativt ålderspresidenten.

HUR KALLAR MAN? Det finns inga särskilda bestämmelser om hur kallelse ska ske. Klart är dock att församlingens samtliga medlemmar ska ha möjlighet att delta. Kallelse bör alltså ske på ett sådant sätt att man med hög grad av sannolikhet kan anta att samtliga församlingsmedlemmar har chans att ta del av den. Man kan tänka sig en annons via församlingsblad som delas ut till samtliga hushåll, via en hemsida på internet, via allmänna anslagstavlor inom församlingens område, sociala medier och så vidare.

Formerna för mötet

Kyrkoordningen föreskriver att det ska hållas ett församlingsmöte eller annat öppet nomineringsmöte som säkerställer församlingens inflytande. Det är inte meningsfullt att försöka skilja dessa mötesbegrepp åt. I båda fallen handlar det om ett öppet möte där de röstberättigade ska nominera kandidater.

Med begreppet öppet möte avses att församlingens samtliga röstberättigade medlemmar ska få delta. Formerna för mötets genomförande har lämnats oreglerade. Närmast till hands ligger att utgå från bestämmelserna om mötesordning som gäller för kyrkofullmäktige och som dessutom är praxis för allt föreningsliv. Alternativt kan kyrkorådet besluta om en särskild ordning för mötets genomförande. Eftersom samtliga röstberättigade församlingsmedlemmar har rätt att delta i mötet, bör det vid val av möteslokal hållas i minnet att det kan bli ett möte med väldigt många deltagare. Formerna för hur detta ska hanteras har lämnats fritt att hantera inför varje möte. I praktiken kan det komma att se olika ut i de olika pastoraten.



Formerna för nomineringen

VEM HAR RÖSTRÄTT? Församlingens röstberättigade medlemmar har rätt att delta i nomineringen av kandidater till församlingsrådet. Rösträtt har således alla församlingsmedlemmar som fyller 16 år senast på valdagen (se 33 kap. 2 § kyrkoordningen).

vem nominerar? I kyrkoordningen regleras att församlingens röstberättigade medlemmar vid det öppna nomineringsmötet ska nominera kandidater till församlingsrådet. Formerna för hur denna nominering ska ske är inte fastlagda. Av bestämmelsens ordalydelse framgår inte tydligt om det är mötet som sådant som nominerar eller om det kan ske individuella nomineringar. Det är dock kyrkokansliets uppfattning att nomineringen ska beslutas av mötet som sådant.

ANTAL NOMINERADE Det är kyrkofullmäktige som bestämmer antalet ledamöter och ersättare i församlingsrådet. Antalet får inte understiga sex personer (minst fyra ledamöter och två ersättare). Antalet beslutade ledamöter får naturligtvis betydelse för hur många personer som bör nomineras, men det finns inga närmare bestämmelser kring detta. Det är i andra sammanhang vanligt att fler nomineras än vad det finns platser (se 4 kap. 22 § kyrkoordningen).

RANGORDNING Det finns inga bestämmelser om huruvida kandidaterna ska rangordnas eller inte. Det kan dock vara av värde att använda någon form av rangordning, dels eftersom någon kanske bara vill nomineras som ersättare, dels eftersom de som nominerar kanske vill kunna skilja på dem som nomineras som ordinarie ledamot respektive ersättare. Ett alternativ är därför att numrera platserna, vilket underlättar vid en eventuell votering.

Beslutsfattande

Sedan det konstaterats att det är mötet som sådant som nominerar kandidater, står det klart att mötet behöver fatta vissa beslut. Formerna för beslutsfattandet är oreglerade.

Närmast till hands ligger att utgå från bestämmelserna om beslutfattande som gäller för kyrkofullmäktige och som dessutom är praxis för allt föreningsliv. Detta betyder att vanliga majoritetsbeslut fattas.

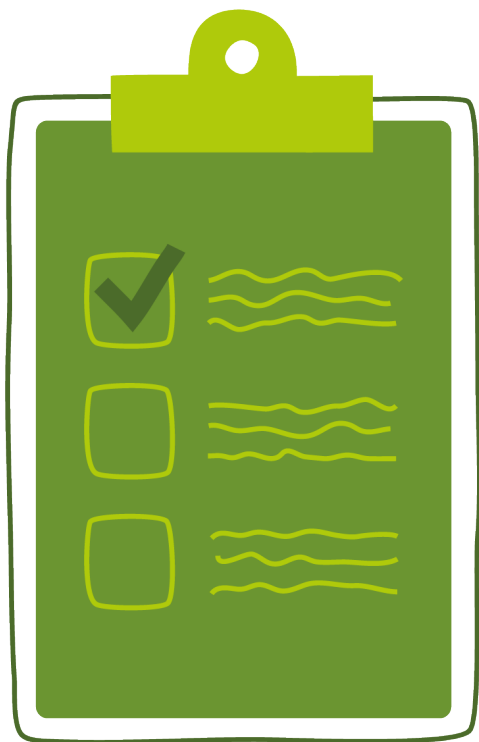
Man kan också tänka sig att kyrkorådet utfärdar vissa riktlinjer för hur nomineringsbeslutet ska fattas. Ett sådant beslut kan exempelvis vara att en beslutsordning motsvarande den som gäller för kyrkofullmäktige ska tillämpas.

En särskild fråga gällande beslutsfattandet är hur man kan säkerställa att endast röstberättigade mötesdeltagare deltar i nomineringen. Man kan naturligtvis tänka sig en kontroll mot en röstlängd på individnivå, men enligt kyrkokansliets mening bör det räcka med att ordföranden innan beslutsfattandet går igenom förutsättningarna för rösträtt och erinrar om vikten av att endast de röstberättigade deltar i besluten.



Protokoll

Det finns inga krav på protokoll från ett församlings- eller nomineringsmöte. Med tanke på att det ska fattas beslut under mötet, samt att mötet i sig är obligatoriskt att genomföra, finns dock goda skäl att dokumentera mötet genom att upprätta ett protokoll. Om denna rekommendation följs och protokoll förs bör kyrkoordningens bestämmelser om protokollföring tillämpas.



Exempel på genomförande

Det finns idag många goda exempel på hur det praktiska genomförandet av församlings- och nomineringsmöten kan gå till. Kyrkokansliet har valt att lyfta fram följande exempel:

- En valberedning utses av det nyvalda kyrkofullmäktige. Efter de öppna församlingsmötena går valberedningen igenom alla kandidater som föreslagits och lämnar därefter förslag till det nyvalda kyrkofullmäktige på vilka som ska sitta i respektive församlingsråd. Slutligen går det nyvalda kyrkofullmäktige till beslut.
- En förnomineringsprocess genomförs en tid innan nomineringsmötet. Förnomineringen sker genom att de röstberättigade medlemmarna skickar in föreslagna kandidater via en förtryckt blankett. Under det öppna nomineringsmötet kommer sedan församlingen överens om ett gemensamt förslag.
- Mötena genomförs i församlingshem och liknande.

Överklagande

De beslut som ett församlings- eller nomineringsmöte fattar kan varken överklagas eller bli föremål för beslutsprövning i domkapitlet (se 57 kap. 8 § 5 st. 3 p. kyrkoordningen).

Angränsande kyrkoordningsbestämmelser

2 KAP. 8 §

Församlingsrådet är styrelse i en församling som ingår i ett pastorat.

4 KAP. 20 §

Av 2 kap. 8 § framgår att det i varje församling som ingår i ett pastorat ska finnas ett församlingsråd som styrelse.

4 KAP. 21 §

Församlingsrådet ska fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen och i församlingsinstruktionen samt de övriga uppgifter som kyrkorådet beslutar.

4 KAP. 22 §

Kyrkofullmäktige väljer ledamöter, förutom kyrkoherden, och ersättare i församlingsrådet. Antalet bestämmer kyrkofullmäktige. Antalet valda ledamöter får inte vara mindre än fyra. Antalet ersättare ska vara minst hälften av antalet valda ledamöter.

4 KAP. 23 §

Inför val av ett nytt församlingsråd ska ett församlingmöte eller annat öppet nomineringsmöte hållas som säkerställer församlingens inflytande. Vid ett sådant möte nominerar församlingens röstberättigade medlemmar kandidater till församlingsrådet. Kyrkorådet ansvarar för att ett möte enligt första stycket hålls. Om det sker en ändring i den lokala strukturen som innebär att ett nytt pastorat bildas eller ett befintligt pastorat ändras och interimisdelegerade har valts, ansvarar i stället interimisstyrelsen för att mötet hålls.

4 KAP. 24 §

Kyrkoherden är ledamot i församlingsrådet. Bestämmelser om kyrkoherdens rätt att i sitt ställe utse en annan präst som ledamot finns i 5 kap.

4 KAP. 25 §

Kyrkofullmäktige beslutar för vilken tid församlingsrådet ska väljas. Valet får dock inte avse längre tid än fyra år. Ett nytt församlingsråd ska alltid väljas från och med den 1 januari året efter valåret.

4 KAP. 26 §

Kyrkofullmäktige ska bland de valda ledamöterna välja en ordförande och församlingsrådet en vice ordförande. Kyrkofullmäktige får uppdra åt församlingsrådet att även välja ordförande.

4 KAP. 27 §

Följande bestämmelser om kyrkorådet ska tillämpas på församlingsrådet:

9 § om när uppdragen upphör efter omval,

10 § om fyllnadsval,

12 § om tillfällig ordförande,

13 § om när sammanträdena ska hållas,

14 § om ersättarnas tjänstgöring,

15 § om beslutsförhet,

5 A § om deltagande på distans,

16 OCH 17 §§ om jäv, och

18 § om ärendenas avgörande och protokollet.

TILLKÄNNAGIVANDE OM

PROTOKOLLSJUSTERING ska anslås på församlingens anslagstavla eller, om församlingen inte har en egen anslagstavla, på pastoratets anslagstavla.